

Krzysztof Sobczyk

Racibórz - Studzienna. Stanowisko 2

Informator Archeologiczny : badania 8, 14-15

1974

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Z wykopu o powierzchni 33 m² uzyskano łącznie 351 zabytków krzemien-nych, ułamki przepalonych kości oraz kilkanaście otoczków o średnicy do 15 cm. Znaczną ilość materiału krzemienno /około 1/3 całości/ i przepalone ułamki kości znalazzono w obrębie obiektu o nieregularnym zarysie /60 x 80 cm/, wypełnionego jasnobrunatnym iluwium, które wyraźnie wyodrębniło się od otaczającego żółtego piasku rzeczno. Obiekt zagłębiony był w żółty piasek na 35 cm /70 cm od powierzchni/. Wśród wyrobów krzemienno, przeważnie przegrzanych, stwierdzono głównie odpady i półsurowiec.

W inwentarzu krzemienno z całego wykopu wyróżniono 2 rdzenie, 2 jednozadziorce hamburskie, 3 przekuwacze o asymetrycznie odchylnym ostrzu /"ZINKEN"/, 6 drapaczy, 7 rylców, wiórowiec jednoboczny, odłupek z wnąką, wióry i odłupki łuskane. Rdzeniom i narzędziom towarzyszą liczne wióry, odłupki i materiał odpadkowy. Wszystkie wyroby zostały wykonane z krzemienia kredowego bałtyckiego.

Typologicznie materiał zabytkowy wiąże się z kulturą hamburską /jednozadziorce hamburskie, zinken, drapacze, rylce/. Należy podkreślić, że wśród wyrobów krzemienno udało się stwierdzić 5 składanek /przeważnie rylce + rylczaki/ dobrze wiążących ze sobą materiał krzemienno rozproszony w całym wykopie z materiałem z obiektu. Stanowisko to potwierdza wysuniętą wcześniej hipotezę o obecności kultury hamburskiej na Dolnym Śląsku. Z uwagi na to, że stanowisko wnosi nowe dane do badania zasięgu kultury hamburskiej w Europie środkowej przewiduje się kontynuację badań.

RACIBORZ-STUDIENNA
Stanowisko 2

Konserwator Zabytków Archeologicznych w Opolu

Badania prowadził mgr Krzysztof Sobczyk, Finansował WKZ w Opolu. Trzeci sezon badań. Poniżej stanowiska wielokulturowego - dolny paleolit.

Badania ratownicze prowadzone były na terenie byłej żwirowni, gdzie tuż przed II wojną światową odkryto kilka zabytków krzemienno. W latach 1961-62 i 1962-63 systematyczne badania wykopaliskowe na tym stanowisku prowadził J.K.Kozłowski. Szczegółowa analiza stratygraficzna profilu żwirowni jak i analiza typologiczna zabytków krzemienno pozwoliły datować stanowisko w Raciborzu-Studziennej na okres przed nasunięciem Rissu związanym z moreną hulczyńską /Riss 1a - 1b lub Mindel-Riss/. Jako dobrą analogię dla tego stanowiska widzi w/w badacz dolnopaleolityczne stanowiska z terenu środkowych Niemiec.

Obecne badania ratownicze objęły obszar 45 m². Wyniki potwierdziły spostrzeżenia poprzedniego badacza. Materiał zalegał w spągu dolnej serii piaszczysto-żwirowej, zalegającej poniżej 197,5 m n. p. m.

Na podstawie wstępnej analizy typologicznej materiału krzemienno wyróżniono 1 rdzeń, 4 narzędzia, w tym zgrzebło, narzędzie wnekowe oraz odlupki z retuszem i 13 odlupków krzemienno. Materiał jest silnie ogładzony, kilka okazów lekko spatinowanych. Wyjątkowy charakter stanowiska ze względu na stratyografię jak i materiał zabytkowy potwierdza słuszność objęcia go ścisłą ochroną prawną.

RADOSZYCE, pow. Końskie

Instytut Archeologii Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie

Badania prowadzili: dr hab. Bolesław Ginter /UJ/, mgr Jan Burdukiewicz z Uniwersytetu Wrocławskiego, mgr Krzysztof Cyrek /Muzeum Archeologiczne i Etnograficzne w Łodzi/. Finansował Uniwersytet Jagielloński. Pierwszy sezon badań. Stanowisko piaszkowe schyłkowopaleolityczne.

Stanowisko usytuowane jest na płaskim, szerokim cyplu piaszczysto-żwirowego terenu Plebarki i jej prawobrzeżnego dopływu, przepływającego przez szerokie, podmokłe obniżenie. Górne poziomy tarasu tworzy gleba typu bielcowego z poziomem współczesnego humusu nakrytego w części stanowiska nawianym piaskiem, warstwą bielicy o miąższości do kilkunastu centymetrów i iluwium glebowym w postaci pomarańczowo-rudego piasku z widocznymi "kieszzeniami" sięgającymi do około 1 m poniżej obecnej powierzchni.

W wykopie o powierzchni około 330 m² odkryto inwentarz krzemienno liczący ponad 3.300 wyrobów. Spoczywały one w części na złożu wtórnym we współczesnej próchnicy i nawianym piasku, głównie jednak w poziomie iluwialnym, w układzie bezkrzemienno z możliwością wyróżnienia dwóch niewyraźnych, szerokoprzestrzennych skupień. Obok licznych odlupków z formowania i napraw rdzeni, a także dość licznych wiórów, natrafiono na kilkanaście rdzeni, z reguły wiórowych, najczęściej jednopiętowych. Narzędzia w liczbie prawie stu wykonane są w przewadze na wiórach. Najliczniej występują drapacze - smukłe, krępe i krótkie, przy sporym udziale form typowo tarnowiańskich; rylce różnych rodzajów; nieliczne pazury; półtyliczaki a także odlupki i wióry retuszowane. Do ciekawszych należą: tyliczak z retuszowaną podstawą i dwa fragmenty zapewne trzonków liściaków. Inwentarz jako całość nie posiada dobrych analogii w żadnym ze znanych